

Forum III Oppimispolku lukuihin 8–10. Suomi 1920-1940.

OSA I

Lue luku 8, Nuori radikaali Suomi (s.74-79).

1. Tee luvun tehtävä 1 (luettelo/käsitekartta Suomen yhteiskunnallisista ristiriidoista).
2. Selvitä, mitä eroa oli SDP:n ja SKP:n tavoitteilla ja toimintatavoilla sisällissodan jälkeisessä Suomessa.
3. Kuvassa (s. 74) vihitään suojeluskuntalippu Varkaudessa 16.5.1921. Minkälaisia valkoiselle Suomelle tyypillisiä arvoja löydät kuvasta?
4. Dokumenttitehtävä.

- Pohdi:
- a) Minkälaisia valkoisen Suomen arvoja dokumentit ilmentävät?
 - b) Minkälaista retoriikkaa kirjoittajat käyttävät korostaessaan omaa asiaansa ja mustamaalatessaan kommunismia?

Dokumentti A:

Kaksi henkeä taistelee tätä nykyä ylivallasta maailmassa, toinen repivä, toinen rakentava. – Edellinen henki pyrkii repimään rikki oikeuskäsitteet, jumalalliset ja siveelliset lait sekä niille rakennetun yhteiskuntajärjestyksen, kaatamaan valtaistuimet ja valtiokirkot, tappamaan kuuliaisuuden ja nöyryyden ihmissydämistä. – – Toinen henki sitä vastoin säilyttää jo saavutetut arvot ja rakentaa laillisuuden ja Jumalan pelon pohjalla uutta Suomea.

Rovasti Malmivaaran saarna suojeluskuntalaisten lehdessä vuonna 1922

Dokumentti B:

Mitä tästä täytyy ajatella niiden miesten, jotka panivat henkensä alttiiksi uhatun isänmaansa, kotien rauhan ja isien pyhän perinnön puolesta? – – Voivatko herrat uskoa, että nämä kunnian miehet vielä, jos tarve vaatisi, syttyisivät samalla tavalla? Uskon, että sen tekisivät. Mutta joka tapauksessa on leikkiminen näin kalleilla uhreilla uskallettua. Menevätkö saavutukset käsistä velttouden ja raukkamaisuuden vuoksi? Joka ei perintöään hoida, ei ole perinnön arvoinen.

Keski-Suomen Suojeluskuntalainen -lehti vuonna 1924 kommunistien osallistumisesta politiikkaan

+5 (vapaaehtoinen lisätehtävä). Analysoi.

- a) Miten suomalaista identiteettiä rakennettiin urheilun avulla?
- b) Kuuntele kaksi ensimmäistä minuuttia ohjelmasta Paavo Nurmen tarina. Millaisia lennokkaita sanoja selostaja käyttää lentävästä suomalaisesta, Paavo Nurmesta?

Kuuntele lisää (kohdasta 5.15–7.30). Miten urheilu ja Suomi liitetään selostuksessa yhteen?

Ohjelma löytyy täältä: <http://yle.fi/aihe/artikkeli/2006/09/08/paavo-nurmen-tarina>

OSA II

Lue luku 9, Tavoitteena yhtenäinen Suomi (s. 80-85).

1. a) Mitä tarkoittaa eheytysohjelma? b) Miten Suomessa toteutettiin eheytysohjelmaa itsenäistymisen jälkeen?
2. Miten ja miksi Suomen talous kasvoi voimakkaasti vuosina 1919-39?
3. Lue ote eduskunnan puhemies Väinö Hakkilan itsenäisyyspäivän puheesta 6.12.1937.
 - a) Millaisen kuvan puhe antaa 1930-luvun lopun Suomesta?
 - b) Minkälaisia lähdekriittisiä kysymyksiä dokumentista voisi esittää?

”Suomen parlamentti juhlii maan itsenäisyyttä aikana, jolloin kansanvalta ja parlamentarismi on monessa maassa saanut väistyä maailmansodan suurten maininkien vyöryessä. Onneksemme on meidän edustuslaitoksemme vuosisataiset perinteet lujittaneet ja kasvattaneet kansanedustukselle niin vankan maaperän että se on kestänyt kaikki koettelemukset. – –

Kaksikymmentä vuotta sitten julisti eduskunta maamme itsenäisyyden. Sen vallitessa on henkinen ja aineellinen kehitys ollut valtava. Tämän onnellisen edistyksen rinnalla voi Suomen eduskunta viettäessään tänään suurta juhlahetkeä todeta, että myös valtiollinen elämämme on lujittunut. – –

Vapaan kansan, sen eduskunnan ja maan hallituksen on huolehdittava siitä, että isänmaa tulee jokaiselle rakkaaksi, että jokainen tuntee sen todella omakseen. Vaalikaamme niin itsenäisyyttämme ja vapauttamme, että sen suojana seisoo kansa ehyenä kokonaisuutena. Unus populus, yhtenäinen Suomen kansa, suojaamaan vapauttaan, olkoon tunnuslauseemme.”

+4 (vapaaehtoinen lisätehtävä). Etsi Elävästä Arkistosta 1930-luvun filmikatsaus Kaunis pääkaupunkimme (1937). Mitä modernin kaupunkikulttuurin piirteitä löydät elokuvasta? Tee luettelo.

OSA III

Lue luku 10, Äärioikeisto uhkaa demokratiaa (s. 88-91).

1. Lapuan liike:

- a) Minkälaisia tavoitteita lapuanliikkeellä oli?
- b) Minkälaisia keinoja se käytti tavoitteidensa saavuttamiseksi?
- c) Miksi osa suomalaisista hyväksyi ja osa ei hyväksynyt lapuanliikkeen toiminnan.

2. Selvitä, mitä yhteisiä piirteitä oli lapuanliikkeellä ja Euroopan muilla äärioikeistolaisilla liikkeillä.

3. Tutki IKL:n vuoden 1936 vaalijulisteen (s. 90) vaikuttamiskeinoja. Katso oppikirjan takaa löytyvästä taulukosta (s. 196), miten IKL:n kävi eduskuntavaaleissa.

+4. Pohdi.

a) Katso ote elokuvasta Akseli ja Elina. Minkälaisen kuvan se antaa lapualaisten toimista? Ote löytyy täältä: www.youtube.com/watch?v=yLGq1qpuNy8

b) Kuuntele Esko Salervon jälkikäteen lukema presidentti Svinhufvudin radiopuhe, joka johti Mäntsälän kapinan (1932) kukistumiseen. Arvioi, mitkä asiat vetosivat kuulijoihin niin paljon, että Mäntsälän kapina pian puheen pitämisen jälkeen tyrehtyi. Puhe löytyy täältä: <https://yle.fi/aihe/artikkeli/2010/03/15/mantsalan-kapina-kukistettiin-radion-avulla>

Itsearviointi

- a) Mitä uutta opit?
- b) Mikä oli mielenkiintoista?
- c) Mistä olisit halunnut saada lisää tietoa?
- d) Mikä oli vaikeaa/ikävää?
- e) Anna arvosana omalle työskentelyllesi (1–5).